

Абу Джа'фар ат-Тахаві

**АЛЬ-'АКИДА
АТ-ТАХАВІЙЯ**

العقيدة الطحاوية

**РОЗ'ЯСНЕННЯ ВІРОПЕРЕКОНАННЯ
ПОСЛІДОВНИКІВ СУННИ ТА ГРОМАДИ**

КИЇВ - 1442/2021

ВСТУПНЕ СЛОВО

Ім'ям Аллага Всемилоствивого, Милоствивого!

У 15 столітті від гіджри мусульманська умма загалом, кримськотатарський народ зокрема, сповнені надією, справді живуть в епохальний час. В процесі пробудження та відродження, ми знаходимося напередодні повернення величі Кримського ханства. І для цього нам достатньо широко цього бажати! І достатньо нам для цього робити все можливе в цьому світі, щоб возвеличити слово Аллага! Достатньо нам для цього зробити все, що нам до снаги, при цьому цілком покладаючись на нашого Господа!

Здорове, проникливе і далекоглядне суспільство починає своє формування з окремо взятих особистостей, з одного чистого серця, яке повинне наповнитися світлом Аллага, просякнути непохитною вірою. Ця віра, немов річка, що має два джерела: останню Книгу, послану людству, – Шляхетний Коран, і Сунну нашого Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає. Основи цієї міцної віри, що йдуть від слів нашого Покровителя (Святий Він та Величний) та Його Посланця, нехай благословить його Аллаг і вітає, якраз і сформульовані в цій науковій праці, яка вийшла в світ; в цій самій книзі, яку Ви тримаєте в своїх руках, що написана пером видатного імама Абу Джа'фара ат-Тахаві (помер в 321 р. від гіджри).

Весь мусульманський світ (чи то матурідіти, чи то аш'аріти, чи то асаріти) визнав цю книгу. Навіть більше, було написано понад 20 тлумачень до цього трактату. Отже, робота імама ат-Тахаві, відповідаючи духу нашої релігії, не розділяючи, досягла мети об'єднання й згуртування мусульман. Отже, імам ат-Тахаві, хай помилує його Аллаг, не відійшов ані на децицію від методології 4-х великих імамів (імама аль-А'зама Абу Ханіфи, імама Маліка, імама Аш-

Шафі'ї та імама Ахмада, хай помилує їх усіх Аллаг).

І сьогодні ми також не повинні зійти з цього шляху єдності, адже за свідченням нашого Пророка, хай благословить його Аллаг і вітає, найкращі покоління – це перші три.

روالبخاري (٢٥٦٢) ،ومسلم (٣٣٥٢) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

Від 'Абдуллага ібн Мас'уда, хай буде задоволений ним Аллаг, від нашого Пророка, хай благословить його Аллаг та вітає, передано, що він сказав: «Найкраще покоління людей – це моє покоління, потім ті, хто прийшов після них, потім ті, хто прийшов після них...» (аль-Бухарі, Муслім).

Сьогодні ми не повинні ділити мусульман на кольори веселки, навпаки, в цих різних кольорах ми повинні розгледіти чудову, переливчасту, єдину веселку, як після благодатного дощу. Сьогодні мусульманам не варто насміхатися один над одним, їм не личить направо та наліво розкидатися ярликами та прізвиськами, адже це забороняє безпосередньо Сам Аллаг:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَاءَ نِيكُوتُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَاءَ نِيكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

«О ви, які увірували! Нехай одні люди не глузують з інших — можливо, ті кращі за них. І нехай одні жінки не глузують з інших, можливо, ті кращі за них. Не лайте одне одного та не вигадуйте образливих прізвиськ...»

Той, хто буде коїти цей огидний вчинок, усвідомлюючи це та навмисно, згідно зі словами Самого Аллага є справжнім нечестивцем, грішником.

«Зле ж бути нечестивцем після того, як увірував...»

А той, хто від цього не відмовиться, не покається в цьому, знову ж таки, згідно зі свідченням Аллага є справжнім беззаконником:

«А ті, хто не покався, є несправедливими!»
(сура 49 «Аль-Худжурат», аят 11).

Нехай Всевишній вбереже наш народ, нашу умму і завжди веде нас прямим шляхом! Нехай Аллаг додасть нашому народові сили, дарує можливість відродити славу Кримського ханства! Нехай Всевишній зробить нас Його улюбленими рабами! Нехай Аллаг буде Тим, до Кого звернена Ваша абсолютна любов, і нехай Він буде Вашим Покровителем та Помічником!

Муфтії Криму
Айдер Іса оглу Рустемов
з Ша'бана, 1441 року від гіджри

ПЕРЕДМОВА

Ім'ям Аллага Всемилоистивого, Милоистивого!

Складений імамом ат-Тахаві (239-321 рр. від гіджри) трактат з віровчення (*аль-‘акида*) виражає світогляд людей Сунни та Громади Мухаммада, мир йому та благословення Аллага (*Агль ас-Сунна ва аль-Джама‘а*).

Імам Абу Джа‘фар Ахмад ібн Мухаммад ібн Сулейман ібн Сальма ібн Абд-аль-Малік ібн Сальма ібн Сулейман ібн Джаваб Азді, відомий як імам ат-Тахаві (за місцем народження в Єгипті), – один з найвидатніших авторитетів Ісламського світу з хадісів та фікху. Він жив в епоху, коли працювали безпосередні учні та учні учнів імамів Абу Ханіфи, Маліка, Аш-Шафії та Ахмада ібн Ханбала. Це був період розквіту хадісознавства та фікху.

Він починав як учень свого дядька з боку матері Ісмаїля ібн Яхї аль-Музані, провідного учня імама Аш-Шафії. Однак імам ат-Тахаві цікавився працями імама Абу Ханіфи. І він бачив, як його дядько звертався до праць вчених ханафітської школи задля вирішення гострих проблем, старанно досліджуючи роботи імама Мухаммада ібн аль-Хасана аш-Шайбані та імама Абу Юсуфа, які класифікували ханафітський фікх. Це змусило імама ат-Тахаві приділити всю увагу вивченню ханафітських праць, і він, зрештою, долучився до ханафітської школи.

Імам ат-Тахаві – не лише видатний послідовник ханафітської школи, але й, завдяки його величезній ерудиції та чудовій силі засвоєння, один з провідних її вчених. Його монументальні наукові роботи, як-от: «*Шархма‘ані аль-асар*» та «*Мушкіль аль-асар*» – є енциклопедичними за об-

сягом, вони тривалий час розглядалися як обов'язкові для підготовки учнів-закозознавців (*фікх*).

«Аль-‘акида», попри свій малий об'єм, – це головний текст на всі часи, який перераховує те, що має знати мусульманин, у що він повинен вірити і що має досягнути внутрішньо.

Між сподвижниками, послідовниками та всіма провідними авторитетами, як-от: імам Абу Ханіфа, імам Абу Юсуф, імам Мухаммад, імам Малік, імам аш-Шафії та імам Ахмад ібн Ханбаль – існує однотайність щодо принципів віропереконавання, які перераховані в цій праці. Бо ці положення, які поділяють послідовники Сунни та Громади Мухаммада, мир йому та благословення Аллага (*Агль ас-Сунна ва аль-Джама'а*), зобов'язані своїм походженням Благородному Корану та узгодженим і затвердженим хадісам – беззаперечним першоджерелам Ісламу.

Як текст з ісламського віровчення (*аль-‘акида*), ця праця наводить доводи, встановлені виключно у Священному Корані та Сунні. Також доводи, висунуті з метою спростування поглядів сект, що відхилилися від Сунни, взяті зі Священного Корану та Сунни.

Щодо сект, які згадані у праці, то корисно буде вивчити ісламську історію часів імама ат-Тахаві. В тексті згадуються му'тазіліти, джахміти, кадаріти, джабаріти та, окрім того, є натяк на неортодоксальні та хибні точки зору шіїтів, харіджитів та тих містиків, які зійшли з правильного шляху. Є ясні згадування про суперечку з приводу питання, чи створений/нестворений Коран (*Хальк аль-Кур'ан*) за часів Ма'муна та деяких інших аббасидських халіфів.

Рада Улемів Духовного Управління
мусульман Автономної Республіки Крим.
з Ша'бана, 1441 року від гіджри

قَالَ الْعَلَّامَةُ حُجَّةُ الْإِسْلَامِ أَبُو جَعْفَرٍ الْوَرَّاقُ الطَّحَاوِيُّ - بِمِصْرَ - رَحِمَهُ اللَّهُ:

Сказав видатний вчений Худжжату-ль-Іслям («Довід Ісламу») Абу Джа'фар аль-Варракат-Тахаві (229-321 рр. г./844-933 рр. н.е.) в Єгипті (хай помилує його Аллаг):

هَذَا ذِكْرُ بَيَانَ عَقِيدَةِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ، عَلَى مَذْهَبِ فُقَهَاءِ الْمِلَّةِ: أَبِي حَنِيفَةَ النُّعْمَانَ بْنِ ثَابِتِ الْكُوفِيِّ، وَأَبِي يُوسُفَ يَعْقُوبَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيِّ، وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ الشَّيْبَانِيِّ - رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ - وَمَا يَعْتَقِدُونَ مِنْ أَصُولِ الدِّينِ، وَيَدِينُونَ بِهِ رَبُّ الْعَالَمِينَ.

Це роз'яснення віропереконання послідовників Сунни та Громади, як його передали нам вчені цієї Громади Абу Ханіфа ан-Ну'ман ібн Сабіт аль-Куфі, Абу Юсуф Я'куб ібн Ібрагім аль-Ансарі та Абу 'Абдуллаг Мухаммад ібн аль-Хасан аш-Шайбані, хай буде задоволений Аллаг ними всіма. І це роз'яснення визначає основи релігії та принципи покірності Господу світів, які сповідували згадані імами.

تَقُولُ فِي تَوْحِيدِ اللَّهِ - مُعْتَقِدِينَ بِتَوْفِيقِ اللَّهِ: إِنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَلَا شَيْءٌ مِثْلُهُ، وَلَا شَيْءٌ يُعْجِزُهُ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ.

Ми кажемо про єдиність (tauhid) Аллага (Святий Він та Великий), віруючи з Його допомогою, що Він Єдиний і немає у Нього співтоваришів.

Немає нічого подібного Йому, і немає нічого, що було б Йому не до снаги, і немає іншого божества, окрім Нього.

قَدِيمٌ بِلَا اِبْتِدَاءٍ، دَائِمٌ بِلَا اِنْتِهَاءٍ.
لَا يَفْتَنِي وَلَا يَبِيدُ.
وَلَا يَكُونُ إِلَّا مَا يُرِيدُ.

لَا تَبْلُغُهُ الْأَوْهَامُ، وَلَا تُدْرِكُهُ الْأَفْهَامُ.
وَلَا يُشْبِهُهُ الْأَنْامُ.

Він Споконвічний без початку, Вічний без кінця.

Він ніколи не зникне, і ніколи не припиниться Його Буття.

Нічого не відбувається, окрім того, що Він бажає.

Жодна уява не може осягнути Його, і жодне розуміння не охоплює Його.

Він не має схожості зі створеним.

حَيٌّ لَا يَمُوتُ، قَيُّومٌ لَا يَنَامُ.
خَالِقٌ بِلَا حَاجَةٍ، رَازِقٌ بِلَا مَوْوِنَةٍ.
مُمِيتٌ بِلَا مَخَافَةٍ، بَاعِثٌ بِلَا مَشَقَّةٍ.

Він Живий, і смерть не торкається Його, Він Вседержитель (Самодостатній), і сон ніколи не долає Його.

Він творить без потреби в цьому.

Він – Даруючий прожиток Своїм творінням без труднощів та зусиль.

Він умертвляє без страху та повертає до життя (воскрешає) без зусиль.

أَزَالَ بِصِفَاتِهِ قَدِيمًا قَبْلَ خَلْقِهِ، لَمْ يَزِدْ بِكَوْنِهِمْ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ قَبْلَهُمْ مِنْ صِفَتِهِ،
وَكَمَا كَانَ بِصِفَاتِهِ أَزَلِيًّا كَذَلِكَ لَا يِرَالُ عَلَيْهَا أَبَدِيًّا.
لَيْسَ مُنْذُ خَلَقَ الْخُلُقَ اسْتَفَادَ اسْمَ «الْخَالِقِ»، وَلَا بِإِحْدَاثِهِ الْبَرِيَّةِ اسْتَفَادَ اسْمَ
«الْبَارِي».

Він завжди існував разом зі Своїми атрибутами ще до творінь. Те, що вони стали творінням, яке до цього не відно-

силось до прояву Його атрибутів, нічого не додало до Його атрибутів. Як він існував зі Своїми атрибутами споконвіку, так і буде Він існувати вічно.

Аллаг (Святий Він та Великий) отримав ім'я «Творець» не після акту творення – Він завжди був Творцем. І Він отримав ім'я «Світотворець» не після акту створення світу – Він завжди був ним.

لَهُ مَعْنَى الرَّبُّوبِيَّةِ وَلَا مَرْبُوبَ، وَمَعْنَى الْخَالِقِ وَلَا مَخْلُوقَ.
وَكَمَا أَنَّهُ مُحْيِي الْمَوْتَى بَعْدَمَا أَحْيَى اسْتَحَقَّ هَذَا الْإِسْمَ قَبْلَ إِحْيَائِهِمْ، كَذَلِكَ اسْتَحَقَّ اسْمَ الْخَالِقِ قَبْلَ إِنْشَائِهِمْ.
ذَلِكَ بَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَيْهِ فَقِيرٌ، وَكُلُّ أَمْرٍ عَلَيْهِ يَسِيرٌ، لَا يَحْتَاجُ إِلَى شَيْءٍ، ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١].

Він завжди був Господом, навіть коли не було нічого, над чим Він міг би бути Господом, і завжди був Творцем, коли ще не було творинь.

Він – Той, Хто воскрешає з мертвих. Йому притаманний атрибут (*сифат*) «Той, Хто воскрешає» ще до воскресіння (когось). І це подібно до того, як Він був Творцем ще до створення всього сутнього.

Це тому, що Він над всім панує. Все має в Ньому потребу. Все легко для Нього. І Він не має потреби ні в чому. **«Немає нічого, схожого на Нього! А Він — Всечуючий, Всевидячий!»** (сура 42 «Аш-Шура», аят 11).

خَلَقَ الْخَلْقَ بِعِلْمِهِ.
وَقَدَّرَ لَهُمْ أَقْدَارًا.
وَضَرَبَ لَهُمْ آجَالًا.
وَمَا يَخْفَ عَلَيْهِ شَيْءٌ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ، وَعَلِمَ مَا هُمْ عَامِلُونَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ.

Він створив все сутнє згідно зі Своїм (Вічним) Знан-

ням.

Він визначив наперед долі всіх Своїх творинь.

Він встановив їм певні строки життя.

Нічого про творіння не було приховано від Нього до того, як Він створив їх. Він знав все, що вони зроблять у майбутньому, ще до того, як створив їх.

وَأَمْرُهُمْ بِطَاعَتِهِ، وَتَهَاؤُمُ عَنْ مَعْصِيَتِهِ.
وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي بِتَقْدِيرِهِ وَمَشِيئَتِهِ، وَمَشِيئَتُهُ تَتَّقَدُّ، لَا مَشِيئَةَ لِلْعِبَادِ إِلَّا مَا
شَاءَ هُمْ، فَمَا شَاءَ هُمْ كَانَ، وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ.

Аллаг (Святий Він та Великий) наказав їм коритися Йому та заборонив непослух Йому.

Все відбувається за Його передвизначенням та з Його Волі. Його Воля (завжди) справджується. Немає волі у (Його) рабів, окрім того, що Він бажає їм. Чого Він бажає для своїх творинь – відбувається, чого не бажає – не відбувається.

يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ، وَيَعْصِمُ وَيُعَافِي فَضْلاً، وَيُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ، وَيَخْذُلُ وَيَبْتَلِي
عَدْلاً.
وَكُلُّهُمْ يَتَّقَلَّبُونَ فِي مَشِيئَتِهِ بَيْنَ فَضْلِهِ وَعَدْلِهِ.

Він веде прямим шляхом, кого забажає, та захищає творіння, і охороняє їх від шкоди зі Своєї Милості. Він збиває зі шляху, кого забажає, і принижує, і завдає страждань зі Своєї Справедливості.

Всі творіння підвладні Його Волі, перебуваючи між Його Милістю та Його Справедливістю.

وَهُوَ مُتَعَالٍ عَنِ الْأَضْدَادِ وَالْأَنْدَادِ.

لَا رَادَّ لِقَضَائِهِ، وَلَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ، وَلَا غَالِبَ لِأَمْرِهِ.
أَمَّا بِذَلِكَ كُفْلِهِ، وَأَيَقِنَّا أَنَّ كُفْلًا مِنْ عِنْدِهِ.

Він вищий від того, щоб мати протилежного чи рівного Собі.

Ніхто не може відвернути Його передвизначення та відмінити Його рішення, а також перевершити те, що Він вершить.

Ми віримо в усе це та переконані, що все йде від Нього.

وَإِنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ الْمُصْطَفَى، وَنَبِيُّهُ الْمُجْتَبَى، وَرَسُولُهُ الْمُرْتَضَى
وَإِنَّهُ خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ، وَإِمَامُ الْأَتْقِيَاءِ، وَسَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، وَحَبِيبُ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

І ми переконані, що Мухаммад (мир йому та благословення Аллага) – Його обраний раб, пророк та Його посланець, яким Він задоволений.

І що він – Печатка пророків, імам богобоязливих, предводитель посланців та улюбленець Господа світів.

وَكُلُّ دَعْوَى النُّبُوَّةِ بَعْدَهُ فَعَيٌّ وَهَوَى.
وَهُوَ الْمَبْعُوثُ إِلَى عَامَّةِ الْجِنِّ، وَكَافَّةِ الْوَرَى، بِالْحَقِّ وَالْهُدَى، وَبِالنُّورِ وَالصِّيَاءِ.

Будь-яке зазіхання на пророцтво після нього – заблуд та пристрасть.

Він був посланий до всіх джинів та до всього людства з істиною та правильним керівництвом, світлом та саявом.

وَإِنَّ الْقُرْآنَ كَلَامَ اللَّهِ، مِنْهُ بَدَأَ بِلَا كَيْفِيَّةٍ قَوْلًا، وَأَتَمَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَحِيًّا،
وَصَدَّقَهُ الْمُؤْمِنُونَ عَلَى ذَلِكَ حَقًّا، وَأَيَقِنُوا أَنَّهُ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَى بِالْحَقِيقَةِ، لَيْسَ

مَخْلُوقٍ كَكَلَامِ الْبَرِيَّةِ، فَمَنْ سَمِعَهُ فَرَعَمَ أَنَّهُ كَلَامُ الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ، وَقَدْ ذَمَّهُ اللَّهُ وَعَابَهُ، وَأُوْعِدَهُ بِسَقَرٍ، حَيْثُ قَالَ تَعَالَى ﴿سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ﴾ [المذثر: 62]، فَلَئِمَّا أُوْعِدَ اللَّهُ بِسَقَرٍ لِمَنْ قَالَ ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ﴾ [المذثر: 52]، عَلِمْنَا وَأَيَّتْنَا أَنَّهُ قَوْلُ خَالِقِ الْبَشَرِ، وَلَا يُشْبِهُ قَوْلَ الْبَشَرِ.

Коран – це Слово Аллага (Святий Він та Великий). Він прийшов від Нього як слово, про яке не можна спитати «як?». Він звів його Своєму Посланцеві (мир йому та благословення Аллага) як Одкровення (*vahṭī*). Віруючі визнали його істиною, вони переконані, що він (Коран) і є справжньою мовою Всевишнього Аллага, що він не створений, як мова творинь. Будь-хто, хто чує його та стверджує, що це людське слово, стає невіруючим. Аллаг (Святий Він та Великий) засуджує та соромить його, а також погрожує йому вогнем, сказавши: «**Ми вкинемо його в пекельне полум'я**» (сура 74 «Аль-Муддассір», аят 26). Аллаг (Святий Він та Великий) погрожує йому вогнем за те, що він каже: «**Це лише слово людини!**» (сура 74 «Аль-Муддассір», аят 25). Отже, ми пізнали та переконані в тому, що це Слово Творця людей і воно абсолютно не схоже на людське слово.

وَمَنْ وَصَفَ اللَّهَ بِمَعْنَى مِنْ مَعَانِي الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ، فَمَنْ أَبْصَرَ هَذَا وَعَنْ مِثْلِ قَوْلِ الْكُفَّارِ انْتَجَرَ، وَعَلِمَ أَنَّهُ بِصِفَاتِهِ لَيْسَ كَالْبَشَرِ.

Той, хто описує Аллага (Святий Він та Великий) значеннями, які притаманні людині, впадає в невіру (*куфр*). Кожен, хто пізнав це, – засвоїв це і відмовився від слів, що схожі зі словами невіруючих. Він знає, що Аллаг зі всіма своїми атрибутами не схожий на людей.

وَالرُّؤْيَةُ حَقٌّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ بَعِيرٍ إِحَاطَةٍ وَلَا كَيْفِيَّةٍ، كَمَا نَطَقَ بِهِ كِتَابُ رَبِّنَا ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاصِرَةٌ﴾ (22) إِلَى رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿القيامة: 22-32﴾، وَتَفْسِيرُهُ عَلَى مَا أَرَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَعَلِمَهُ.

وَكُلُّ مَا جَاءَ فِي ذَلِكَ مِنَ الْحَدِيثِ الصَّحِيحِ عَنِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَعْنَاهُ عَلَى مَا أَرَادَ، لَا نَدْخُلُ فِي ذَلِكَ مُتَأَوِّلِينَ بِأَرَائِنَا، وَلَا مُتَوَهِّمِينَ بِأَهْوَائِنَا، فَإِنَّهُ مَا سَلِمَ فِي دِينِهِ إِلَّا مَنْ سَلَّمَ لِلَّهِ عِزَّ وَجَلَّ وَلِرَسُولِهِ ﷺ، وَرَدَّ عِلْمَ مَا اشْتَبَهَ عَلَيْهِ إِلَى عَالِمِهِ.

Бачення Аллага (Святий Він та Великий) мешканця-ми Раю це істина без осягнення та форми – так, як сказано в Книзі нашого Господа: **«Деякі обличчя у той День будуть сяючими, дивлячись на Господа свого»** (сура 75 «Аль-Кийама», аяти 22-23).

Тлумачення цього відповідає тому, чого бажає і що знає Всевишній Аллаг. Все, що прийшло до нас від Посланця, мир йому та благословення Аллага, щодо цього питання в достовірних повідомленнях, таке, як він сказав, і означає те, що він мав на увазі. Ми не вдаємося в деталі щодо подібних аятів, намагаючись розтлумачити їх згідно з нашими міркуваннями або уявити їх так, як нам хочеться. Ніхто не здобуде благополуччя в своїй релігії, якщо не підкорить себе цілком Всевишньому Аллагу (Святий Він та Великий) та Його Посланцю, мир йому та благословення Аллага, і не звернеться за знанням про незрозуміле для нього до того, хто має таке знання.

وَلَا تَتَّبِعْ قَدَمَ الْإِسْلَامِ إِلَّا عَلَى ظَهْرِ التَّسْلِيمِ وَالِاسْتِسْلَامِ، فَمَنْ رَامَ عِلْمَ مَا حُظِرَ عَنْهُ عِلْمُهُ، وَلَمْ يَقْنَعْ بِالتَّسْلِيمِ فَهَمُّهُ، حَجَبَهُ مَرَامُهُ عَنِ خَالِصِ التَّوْحِيدِ، وَصَافِيِ الْمَعْرِفَةِ، وَصَحِيحِ الْإِيمَانِ، فَيَتَذَبَّدُ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ، وَالتَّصْدِيقِ وَالتَّكْذِيبِ، وَالْإِقْرَارِ وَالْإِنْكَارِ، مُوسَّوسًا تَائِهًا، زَائِعًا شَاكًّا، لَا مُؤْمِنًا مُصَدِّقًا، وَلَا جَاهِدًا مُكَذِّبًا.

Стопа Ісламу стоїть непохитно лише на основі послуху та покірності. Будь-хто, хто прагне пізнати те, що приховано від нього, чий розум не підкориться, виявить, що його прагнення заважає йому зрозуміти чисте єдинобожжя (*таухід*), мати ясні знання та істинні переконання. Він буде хи-

татися між невірою та вірою, ствердженням та запереченням, прийняттям та неприйняттям. Він буде схильний до підмов, заблуд, замішання та сумнівів. Він не буде ані тим, хто вірує та визнає істину, ані тим, хто заперечує та вважає (її) брехнею.

وَلَا يَصِحُّ الْإِيمَانُ بِالرُّؤْيَةِ لِأَهْلِ دَارِ السَّلَامِ لِمَنْ اعْتَبَرَهَا مِنْهُمْ بِوَهْمٍ، أَوْ تَأَوَّلَهَا بِفَهْمٍ، إِذْ كَانَ تَأْوِيلُ الرُّؤْيَةِ وَتَأْوِيلُ كُلِّ مَعْنَى يُضَافُ إِلَى الرُّؤْيِيَّةِ تَرْكِ التَّأْوِيلِ وَلزوم التَّسْلِيمِ، وَعَلَيْهِ دِينُ الْمُسْلِمِينَ.

Віра людини в бачення Аллага (Святий Він та Великий) мешканцями Раю спотворена, якщо вона уявляє це бачення або тлумачить його згідно з власним розумінням. Адже сутність пояснення цього бачення і, загалом, розуміння всього того, що стосується Господарювання Всевишнього, – полишення тлумачення та суворе підкорення. І така релігія мусульман.

وَمَنْ لَمْ يَتَوَقَّ النَّفْيَ وَالتَّشْبِيهَ زَلَّ وَلَمْ يُصِبِ التَّنْزِيهَ، فَإِنَّ رَبَّنَا جَلَّ وَعَلَا مَوْصُوفٌ بِصِفَاتِ الْوَحْدَانِيَّةِ، مَنَعُوتٌ بِنَعُوتِ الْفَرْدَانِيَّةِ، لَيْسَ فِي مَعْنَاهُ أَحَدٌ مِنَ الْبَرِيَّةِ.
وَتَعَالَى عَنِ الْحُدُودِ وَالْعَايَاتِ وَالْأَرْكَانِ وَالْأَعْضَاءِ وَالْأَدْوَاتِ، لَا تَحْوِيهِ الْجِهَاتُ السَّبْتُ كَسَائِرِ الْمُبْتَدَعَاتِ.

Будь-хто, хто не полишає заперечення та уподібнення атрибутів Аллага (Святий Він та Великий), збився зі шляху та не зміг досягнути Святість (абсолютну досконалість) Аллага. Адже наш Господь описується лише якостями Єдності та абсолютної незрівнянності – жодне творіння жодним чином не схоже на Нього.

Він вищий від того, щоб бути якимось чином обмеженим, вищий від того, щоб бути в якихось межах або мати частини, кінцівки чи органи. Він не знаходиться в шести

сторонах світу, як все створене.

وَالْمِعْرَاجِ حَقًّا، وَقَدْ أُسْرِيَ بِالنَّبِيِّ ﷺ، وَعُرِجَ بِشَخْصِهِ فِي الْيَقْظَةِ إِلَى السَّمَاءِ،
ثُمَّ إِلَى حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْعُلَا، وَأَكْرَمَهُ اللَّهُ بِمَا شَاءَ، وَأَوْحَى إِلَيْهِ مَا
أَوْحَى ﴿مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى﴾ [النجم: 11]. فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
الْآخِرَةِ وَالْأُولَى.

Вознесіння Пророка (мир йому та благословення Аллага) на небеса (*Аль-Мі'радж*) – істина. Пророк (мир йому та благословення Аллага) був перенесений та вознісся в своїй тілесній формі не уві сні (при свідомості) на небеса, потім на ті висоти, які забажав Аллаг (Святий Він та Великий). Аллаг віддав таку шану Пророку (мир йому та благословення Аллага), яку волів віддати, і відкрив йому те, що волів відкрити, «**і не обмануло його серце в тому, що він бачив**» (сура 53 «Ан-Наджм», аят 11). Хай благословить його Аллаг та вітає в цьому світі та в наступному.

وَالْحَوْضُ الَّذِي أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ - غِيَاثًا لِأُمَّتِهِ - حَقًّا.
وَالشَّفَاعَةُ الَّتِي ادَّخَرَهَا لَهُمْ حَقًّا، كَمَا رُوِيَ فِي الْأَخْبَارِ.
وَالْمِيثَاقُ الَّذِي أَخَذَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ حَقًّا.

Водойма (*аль-Хауд*), яку Всевишній Аллаг дарує Пророку, мир йому та благословення Аллага, на знак пошани, щоб вгамувати спрагу його Громади (в День Суду) – істина.

Заступництво (*аш-шафа'а*), яке він (Пророк, мир йому та благословення Аллага) приберіг для них (мусульман) – істина, як було передано в достовірних хадісах.

Договір, який уклав Всевишній Аллаг з Адамом (мир йому) та його нащадками, – істина.

وَقَدْ عَلِمَ اللَّهُ تَعَالَى فِيمَا لَمْ يَرَلْ عَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، وَعَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ النَّارَ
جُمْلَةً وَاحِدَةً، فَلَا يُرَادُ فِي ذَلِكَ الْعَدْدُ وَلَا يُنْقِصُ مِنْهُ.

Всевишній Аллаг завжди знав точне число всіх, хто увійде до Раю, і точне число всіх, хто увійде до Пекла. Ця кількість не збільшиться і не зменшиться.

وَكَذَلِكَ أَفْعَاهُمْ فِيمَا عَلِمَ مِنْهُمْ أَنْ يَفْعَلُوهُ، وَكُلُّ مُيسَّرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ.
وَالْأَعْمَالُ بِالْحَوَاتِيمِ، وَالسَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ بِقَضَاءِ اللَّهِ، وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ بِقَضَاءِ
اللَّهِ.

Те саме стосується всіх дій, зроблених людьми: Аллаг (Святий Він та Великий) знав все те, що вони робитимуть. Кожному було полегшено те, для чого його було створено.

Всі діяння (оцінюються) за тим, що зроблено в кінці (життя). Ті, хто щасливі, щасливі за передвизначенням Аллага, і ті, хто нещасні, нещасні за передвизначенням Аллага (Святий Він та Великий).

وَأَصْلُ الْقَدْرِ سِرُّ اللَّهِ تَعَالَى فِي خَلْقِهِ، لَمْ يَطَّلِعْ عَلَى ذَلِكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَالتَّعَمُّقُ وَالنَّظَرُ فِي ذَلِكَ ذَرْبَةُ الْحِدْلَانِ، وَسَلَّمَ الْحَرَمَانِ، وَدَرَجَةُ الطُّغْيَانِ، فَالْحَدْرُ كُلُّ الْحَدْرِ مِنْ ذَلِكَ نَظْرًا وَفِكْرًا وَوَسْوَسَةً، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَوَى عِلْمَ الْقَدْرِ عَنِ أَنْامِهِ، وَنَهَاهُمْ عَنِ مَرَامِهِ، كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: 32]، فَمَنْ سَأَلَ: لِمَ فَعَلَ؟ فَقَدْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ، وَمَنْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ.

Передвизначення – це таємниця Всевишнього Аллага для Його творинь, і жоден наблизений ангел, жоден направлений (до людей) пророк не отримав знання про це. Занурення в це та (надмірне) розмірковування над цим ведуть до невдачі, сходинка за сходинкою ведуть до втрат, ступінь за ступенем ведуть до беззаконня. Тому кожен має бути максимально обережним у думках та роздумах про це, не піддаючись намовлянням, які ним оволодівають, адже Всевишній Аллаг приховав знання про передвизначення від людей і заборонив їм дошукуватися його. Він сказав у

Своїй Книзі: «Його не запитають про те, що Він робить, — запитають їх!» (сура 21 «Аль-Анбія», аят 23). Отже, той, хто запитує: «Чому Аллаг робить це?» – заперечує твердження Книги (Корану), а будь-хто, хто заперечує твердження Книги – невіруючий.

فَهَذَا جُمْلَةٌ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ مَنْ هُوَ مُنَوَّرٌ قَلْبُهُ مِنْ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ تَعَالَى، وَهِيَ دَرَجَةٌ الرَّاسِخِينَ فِي الْعِلْمِ؛ لِأَنَّ الْعِلْمَ عِلْمَانِ: عِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَوْجُودٌ، وَعِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَفْقُودٌ، فَإِنكَارُ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ كُفْرٌ، وَإِدْعَاءُ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ كُفْرٌ، وَلَا يَتَّبِعُ الْإِيمَانَ إِلَّا بِقَبُولِ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ، وَتَرْكِ طَلَبِ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ.

Це загалом те, що повинні знати наближені Аллага (Святий Він та Великий), серця яких сповнені світлом, і цим встановлюється ступінь «власників ґрунтовних знань». Адже є два види знань: знання, яке доступне для створених істот, і знання, яке недоступне для них. Заперечення доступного знання є невірою, і зазіхання на володіння недоступним знанням – невіра. Віра може бути непохитною, лише якщо здобуваєш доступне знання, а недоступного знання не прагнеш.

وَتُؤْمِنُ بِاللُّوْحِ وَالْقَلَمِ، وَبِجَمِيعِ مَا فِيهِ قَدْ رُفِعَ، فَلَوْ اجْتَمَعَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ كَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ أَنَّهُ كَائِنٌ؛ لِيَجْعَلُوهُ غَيْرَ كَائِنٍ لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ لَمْ يَكْتُبْهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ؛ لِيَجْعَلُوهُ كَائِنًا لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ، جَفَّ الْقَلَمُ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَا أَحْطَأَ الْعَبْدَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ، وَمَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُحْطِئَهُ.

Ми віримо в Скрижаль (*аль-Ляух*) і в усе, що в ній написано, і віримо в Перо (*аль-Калям*). Навіть якби всі творіння зібралися разом, щоб завадити існуванню чогось, чиє існування Всевишній Аллаг записав в Скрижалі, вони б не змогли зробити це. І якби всі творіння зібралися разом, щоб дати існування тому, чому Аллаг не приписав існування в Скрижалі, вони не змогли б це зробити.

Перо вислохло, написавши все, що буде існувати до Дня Воскресіння. Все, що оминуло раба (Аллага), не сталося би з ним ніколи. А все, що його спіткало, ніколи б не оминуло.

وَعَلَى الْعَبْدِ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ سَبَقَ عِلْمُهُ فِي كُلِّ كَائِنٍ مِنْ خَلْقِهِ، فَقَدَّرَ ذَلِكَ تَقْدِيرًا مُحْكَمًا مُبْرَمًا، لَيْسَ فِيهِ نَاقِضٌ وَلَا مُعَقِّبٌ، وَلَا مُزِيلٌ وَلَا مُغَيِّرٌ، وَلَا نَاقِضٌ وَلَا زَائِدٌ مِنْ خَلْقِهِ فِي سَمَاوَاتِهِ وَأَرْضِهِ، وَذَلِكَ مِنْ عَقْدِ الْإِيمَانِ، وَأُصُولِ الْمَعْرِفَةِ، وَالْإِعْتِرَافِ بِتَوْحِيدِ اللَّهِ تَعَالَى وَرُبُوبِيَّتِهِ، كَمَا قَالَ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿وَحَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: 2]، وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَفْدُورًا﴾ [الأحزاب: 83].

Раб (Аллага) повинен знати, що Аллаг (Святий Він та Великий) знав у Споконвічності все, що трапиться з кожним з Його творинь. Він передвизначив це детально та остаточно. Немає нікого і нічого, створеного Ним, в небесах і на землі, що могло б відмінити це, додати щось до цього, або стерти щось, або змінити, або зменшити, або збільшити його якимось чином. Це стосується сутності віри, основ знання та визнання Єдиності (*Tauhid*) Всевишнього Аллага та Його (абсолютного) Панування. Про це Всевишній Аллаг говорить в Своїй Книзі так: **«Він створив кожну річ і розмірив її мірою!»** (сура 25 «Аль-Фуркан», аят 2). А також Він каже: **«...а наказ Аллага передвизначений»** (сура 33 «Аль-Ахзаб», аят 38).

فَوَيْلٌ لِمَنْ صَارَ لِلَّهِ تَعَالَى فِي الْقَدَرِ حَصِيمًا، وَأَحْضَرَ لِلنَّظَرِ فِيهِ قَلْبًا سَقِيمًا، لَقَدْ التَّمَسَّ بِوَهْمِهِ فِي فَحْصِ الْعَيْبِ سِرًّا كَتِيمًا، وَعَادَ بِمَا قَالَ فِيهِ أَفَّاكًا أَثِيمًا.

Лихо тому, хто пручається передвизначенню Всевишнього Аллага, хто з хворим серцем намагається охопити це своїм розумом. Він, збитий з пантелику своїм хибним уявленням, шукає Приховану таємницю і перетворюється на грішного наклепника.

وَالْعَرْشُ وَالْكُرْسِيُّ حَقٌّ.
وَهُوَ مُسْتَعْنٍ عَنِ الْعَرْشِ وَمَا دُونَهُ.
مُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ وَفَوْقَهُ، وَقَدْ أَعْجَزَ عَنِ الْإِحَاطَةِ خَلْقُهُ.

Трон (*аль-‘Ариш*) та Престол (*аль-Курсі*) – істина.

Він не має потреби ані в Троні, ані в чомусь іншому.

Він охоплює все (Своїм знанням), і Він – вищий за все, і Він позбавив творіння можливості збагнути Його.

وَنَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ حَلِيلًا، وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا، إِيمَانًا وَتَصَدِيقًا
وَتَسْلِيمًا.

Ми говоримо з вірою, визнанням та покірністю, що Аллаг (Святий Він та Великий) обрав Ібрагіма (мир йому) улюбленцем (*халіль*) і що Він вів з Мусою (мир йому) розмову.

وَتُؤْمِنُ بِالْمَلَائِكَةِ وَالنَّبِيِّينَ، وَالْكِتَابِ الْمُنَزَّلَةِ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَنَشْهَدُ أَنَّهُمْ
كَانُوا عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ.

Ми віримо в ангелів, пророків, Книги, які були зведені посланцям, і свідчимо, що всі вони дотримувалися явної Істини.

وَتُسَمِّي أَهْلَ قِبَلَتِنَا مُسْلِمِينَ مُؤْمِنِينَ، مَا دَامُوا بِمَا جَاءَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ مُعْتَرِفِينَ،
وَلَهُ بِكُلِّ مَا قَالَ وَأَخْبَرَ مُصَدِّقِينَ.

Ми називаємо прибічників нашої *Кибли* (тобто тих, хто молиться в бік нашої *Кибли*) мусульманами та віруючими (*му’мінами*), доки вони визнають те, з чим прийшов Пророк, мир йому та благословення Аллага, і приймають як істину все, про що він сказав та повідомив нас.

وَلَا نَخُوضُ فِي اللَّهِ، وَلَا نُمَارِي فِي دِينِ اللَّهِ. وَلَا نُجَادِلُ فِي الْقُرْآنِ، وَنَشْهَدُ أَنَّهُ

كَلَامُ رَبِّ الْعَالَمِينَ، تَزَلُ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ، فَعَلَّمَهُ سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدًا صَلَّى
الله عليه وسلم، وَهُوَ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَى لَا يُسَاوِيهِ شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ الْمَخْلُوقِينَ،
وَلَا تَقُولُ بِخَلْقِهِ، وَلَا تُخَالِفُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ.

Ми не провадимо порожні розмови про Аллага (Свя-
тий Він та Великий). Ми не сперечаємося щодо релігії Ал-
лага (Святий Він та Великий), і ми не сперечаємось щодо
Корану. Ми свідчимо, що Коран – це Слово Господа всіх
світів, з яким спустився Відданий Дух (Джібріль) і якому
він навчив предводителя всіх посланців – Мухаммада, мир
йому та благословення Аллага. Коран – це Мова Всевиш-
нього Аллага, і жодна мова створінь не зрівняється з нею.
Ми не кажемо, що Коран створений, і не йдемо в цьому про-
ти Громади мусульман.

وَلَا نُكْفِرُ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ بِذَنْبٍ، مَا لَمْ يَسْتَحِلَّهُ.
وَلَا نَقُولُ: لَا يَضُرُّ مَعَ الْإِيمَانِ ذَنْبٌ لِمَنْ عَمِلَهُ.

Ми не оголошуємо нікого з прибічників нашої *Киблі*
(тобто, нікого з мусульман) невіруючим через скоєння ним
гріха, поки він не вважає цей гріховний вчинок дозволеним.

І ми не кажемо, що гріх віруючого не шкодить йому.

تَرْجُو لِلْمُحْسِنِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ، وَيُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِهِ، وَلَا
نَأْمَنُ عَلَيْهِمْ، وَلَا نَشْهَدُهُمْ بِالْجَنَّةِ، وَنَسْتَغْفِرُ لِمَسِيئِهِمْ، وَنَخَافُ عَلَيْهِمْ، وَلَا
تَقْنَطُهُمْ.

Ми сподіваємось, що Аллаг (Святий Він та Великий)
помилує праведних віруючих і введе їх до Раю Своєю Милі-
стю, але ми не можемо бути впевнені у цьому і не можемо
свідчити, що вони потраплять до Раю. Ми просимо Алла-
га пробачити грішних віруючих, ми боїмося за них і не за-
нурюємо їх у відчай (в милості Аллага).

وَالْأَمْنُ وَالْإِيَّاسُ يَنْفُلَانِ عَنِ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ، وَسَبِيلُ الْحَقِّ بَيْنَهُمَا لِأَهْلِ الْقِبْلَةِ.
وَلَا يَخْرُجُ الْعَبْدُ مِنَ الْإِيْمَانِ إِلَّا بِجُحُودٍ مَا أَدْخَلَهُ فِيهِ.

Впевненість та відчай виводять (людину) з Громади Ісламу. Шлях істини для прибічників *Киблі* лежить між цими двома станами (тобто впевненістю та відчаєм).

Раб (Аллага) виходить з віри, лише заперечуючи те, що привело його до неї.

وَالْإِيْمَانُ: هُوَ الْإِقْرَارُ بِاللِّسَانِ، وَالتَّصَدِيقُ بِالْجَنَانِ.
وَجَمِيعُ مَا صَحَّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ الشَّرْعِ وَالْبَيَانِ كُلُّهُ حَقٌّ.
وَالْإِيْمَانُ وَاحِدٌ وَأَهْلُهُ فِي أَصْلِهِ سَوَاءٌ، وَالتَّقَاضُلُ بَيْنَهُمْ بِالْحَشِيَّةِ
وَالتَّقَى، وَتَحَالَفَةِ الْهُوَى، وَمُلَازِمَةِ الْأَوْلَى.

Віра (*іман*) – це ствердження язиком та прийняття за істину серцем¹.

І все те, що достовірно дійшло від Пророка, мир йому

¹ Варто зазначити, що інші 3 імами – Малік, Аш-Шафії та Ахмад – дотримувалися тієї думки, що діяння відносяться до частини віри. Зокрема, імам Ібн 'Абд аль-Барр аль-Малікі (хай помилує його Аллаг) сказав:

”وأما سائر الفقهاء ، من أهل الرأي والآثار ، بالحجاز والعراق والشام ومصر ، منهم مالك بن أنس والليث بن سعد وسفيان الثوري والأوزاعي والشافعي وأحمد بن حنبل وإسحاق بن راهويه وأبو عبيد القاسم بن سلام وداود بن علي وأبو جعفر الطبري ومن سلك سبيلهم ، فقالوا : الإيمان قول وعمل ، قول باللسان وهو الإقرار باعتقاد بالقلب وعمل بالجوارح ، مع الإخلاص بالنية الصادقة“ . التمهيد (832/9, 342).

«Щодо інших правознавців (*факіхів*), послідовників раціонального мислення та спадщини в Хіджазі, Іраку, Шамі та Єгипті, зокрема, Маліка ібн Анаса, аль-Ляйса ібн Са'да, Суф'яна ас-Саурі, аль-Аузаї, Аш-Шафії, Ахмада ібн Ханбала, Ісхака ібн Рахауайхі, Абу 'Убайди аль-Касіма ібн Саліма, Давуда ібн 'Алі, Абу Джа'фара ат-Табарі та інших, що пішли їхнім шляхом, то вони сказали: віра – це слово та дія; слово, яке промовляється язиком, тобто твердження, переконаність серцем, і дія частинами тіла з ширістю через правдивий намір».

та благословення Аллага, щодо Шаріату та роз'яснення (Корану та Ісламу) – істина.

Віра (*іман*) в основі – єдина. Всі віруючі (*му'міни*) рівні в тому, що стосується її основи. Але одні кращі за інших в покірності, богобоязливості, боротьбі з пристрастями і прагненні дотримуватися першочергового.

وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّهُمْ أَوْلِيَاءُ الرَّحْمَنِ، وَأَكْرَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَطْوَعُهُمْ وَأَتَّبَعُهُمْ لِلْقُرْآنِ
وَالْإِيمَانِ: هُوَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَالْقَدْرِ
خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، وَحُلُوبِهِ وَمُزِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى.
وَأَخْضُ الْمُؤْمِنُونَ بِذَلِكَ كُلِّهِ، لَا تَفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ، وَنُصِدِّقُهُمْ كُلَّهُمْ عَلَى
مَا جَاءُوا بِهِ.

Всі віруючі – наближені раби Всемилистивого. А найшляхетніші з них перед Аллагом – ті, які найбільш покірні та краще дотримуються Корану.

Віра (*іман*) містить віру в Аллага, Його ангелів, Його книги, Його посланців, Останній день і віру в те, що передвизначення – чи то добро або зло, чи то солодке або гірке – все від Аллага.

Ми віримо в усе це. Ми не розрізняємо між посланцями, ми приймаємо як істину все те, з чим вони прийшли.

وَأَهْلُ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ فِي النَّارِ لَا يُخَلَّدُونَ، إِذَا مَاتُوا وَهُمْ مُوَحِّدُونَ،
وَإِنْ لَمْ يَكُونُوا تَائِبِينَ، بَعْدَ أَنْ لَقُوا اللَّهَ عَارِفِينَ مُؤْمِنِينَ، وَهُمْ فِي مَشِيئَتِهِ وَحُكْمِهِ
إِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ، وَعَفَا عَنْهُمْ بِفَضْلِهِ، كَمَا ذَكَرَ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ: ﴿وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: 61, 84]، وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ فِي النَّارِ بِعَذَابِهِ،
ثُمَّ يُخْرِجُهُمْ مِنْهَا بِرَحْمَتِهِ وَشَفَاعَةِ الشَّافِعِينَ مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ، ثُمَّ يَبْعَثُهُمْ إِلَى جَنَّتِهِ،
وَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَوَلَّى أَهْلَ مَعْرِفَتِهِ، وَلَمْ يَجْعَلْهُمْ فِي الدَّارَيْنِ كَأَهْلِ نُكْرَتِهِ الَّذِينَ
خَابُوا مِنْ هِدَايَتِهِ، وَلَمْ يَنَالُوا مِنْ وِلَايَتِهِ.

Ті з умми Пророка Мухаммада (мир йому та благословення Аллага), хто скоював великі гріхи, будуть в Пекельному полум'ї, але не вічно, за умови, що вони помруть єдинобожниками – навіть якщо вони не покаються. Вони підвладні волі Аллага (Святий Він та Великий) та Його Суду. Якщо Він забажає, то помилує і пробачить їх зі Своєї Милості, як згадується в Корані: **«Воістину, Аллаг не прощає, коли Йому додають рівних, але прощає все, окрім цього, тому, кому побажає»** (сура 4 «Ан-Ніса'», аят 116). А якщо Він забажає, то покарає їх в Пекельному вогні зі Своєї Справедливості і потім виведе їх з Пекла Своєю Милістю і завдяки заступництву тих, хто був покірний Йому, і відправить до Раю. Адже Всевишній Аллаг – Захисник тих, хто пізнав Його, і Він не буде ставитися до них в цьому та в наступному світі так, як Він ставиться до тих, хто нехтує Ним, і до тих, хто позбавлений Його керівництва і не отримав Його прихильності.

اللَّهُمَّ يَا وَيَّيَّ الْإِسْلَامَ وَأَهْلِهِ تَبَيَّنَّا عَلَى الْإِسْلَامِ حَتَّى تَلْفَاكَ بِهِ.

О Аллаг, Ти Покровитель Ісламу та мусульман, затвердь нас в Ісламі до того Дня, коли ми зустрінемось з Тобою!

وَبَرَى الصَّلَاةَ خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ، وَعَلَى مَنْ مَاتَ مِنْهُمْ.
وَلَا تُزَلْ أَحَدًا مِنْهُمْ جَنَّةً وَلَا نَارًا، وَلَا نَشْهَدُ عَلَيْهِمْ بِكُفْرٍ وَلَا بِشِرْكَ وَلَا
بِنِفَاقٍ، مَا لَمْ يَطْهَرُ مِنْهُمْ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ، وَنَذُرُ سَرَائِرَهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى.

Ми вважаємо, що намаз можна звершувати за будь-ким з прибічників *Кибли* (мусульманином), праведним чи грішним.

І джаназа-намаз звершується за будь-кого з них, коли той помре.

Ми не кажемо ні про кого з прибічників *Кибли*, що він обов'язково увійде до Раю або Пекла, і ми не звинувачує-

мо нікого з них в невірі (*куфр*), багатобожжі (*ширк*) та лицемірстві (*ніфак*), поки вони не виявлять це. Ми залишаємо Всевишньому Аллагу те, що приховано в їхніх серцях.

وَلَا تَرَى السَّيْفَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ إِلَّا مَنْ وَجَبَ عَلَيْهِ السَّيْفُ.
وَلَا تَرَى الْخُرُوجَ عَلَى أُمَّتِنَا وَوَلَاةٍ أُمُورِنَا وَإِنْ جَاؤُوا، وَلَا نَدْعُو عَلَيْهِمْ، وَلَا نَنْزِعُ
يَدًا مِنْ طَاعَتِهِمْ، وَتَرَى طَاعَتَهُمْ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَرِيضَةً، مَا لَمْ يَأْمُرُوا
بِمَعْصِيَةٍ، وَنَدْعُو لَهُمْ بِالصَّلَاحِ وَالْمُعَافَاةِ.

Ми не вважаємо (дозволеним) вбивство будь-кого з умми Мухаммада (мир йому та благословення Аллага), окрім тих, хто заслуговує на це згідно з Шаріатом. Ми не вважаємо (дозволеним) бунт проти наших імамів або проти тих, хто править нами, навіть якщо вони несправедливі, і не звертаємось з мольбами (до Аллага) проти них, і не відмовляємось підкорятися їм. Ми притримуємось тієї думки, що підкорення їм – це підкорення Аллагу (Могутній Він та Великий) і воно є обов'язковим (*фард*), поки вони не наказують скоювати гріхи. Ми молимо (Аллага), щоб Він дарував їм праведність та добробут.

وَتَتَّبِعُ السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَتَجْتَنِبُ الشُّذُودَ وَالْخِلَافَ وَالْفُرْقَةَ.
وَتُحِبُّ أَهْلَ الْعَدْلِ وَالْأَمَانَةِ، وَتُبْغِضُ أَهْلَ الْجَوْرِ وَالْحَيَانَةِ.

Ми тримаємось Сунни Пророка (мир йому та благословення Аллага) і Громади мусульман та уникаємо заблуду, розбіжностей та розділення.

Ми любимо справедливих та відданих і не любимо несправедливих та підступних.

وَتَقُولُ: اللَّهُ أَعْلَمُ فِيمَا اشْتَبَهَ عَلَيْنَا عِلْمُهُ.
وَتَرَى الْمَسْحَ عَلَى الْحَقَّيْنِ فِي السَّفَرِ وَالْحَضَرِ، كَمَا جَاءَ فِي الْأَثَرِ.

Коли ми не впевнені в чомусь, ми кажемо: «Аллаг

знає краще за всіх».

Ми визнаємо протирання шкіряних шкарпеток під час омовіння (*масх 'аля-ль-хуффайн*) в дорозі чи вдома, про що повідомляється в хадісах.

وَالْحُجُّ وَالْجِهَادُ مَاضِيَانِ مَعَ أُولَى الْأَمْرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، بَرَّهُمْ وَفَاجِرِهِمْ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ، لَا يَبْطُلُهُمَا شَيْءٌ وَلَا يَنْقُضُهُمَا.

Хадж та джигад під керівництвом правителів мусульман (праведні вони чи грішні) – обов'язки, які зберігаються до настання Судного Дня. Ніщо і ніхто не може скасувати чи заперечити їх.

وَتُؤْمِنُ بِالْكَرَامِ الْكَاتِبِينَ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ جَعَلَهُمْ عَلَيْنَا حَافِظِينَ.
وَتُؤْمِنُ بِمَلِكِ الْمَوْتِ، الْمُؤَكَّلِ بِقَبْضِ أَرْوَاحِ الْعَالَمِينَ.

Ми віримо в Благородних писців-ангелів (*аль-Кірам аль-Кятібін*), які записують наші справи, оскільки Аллаг поставив їх двома вартовими над нами.

Ми віримо в Ангела Смерті, якому довірено забирати душі всіх творінь.

وَبِعَذَابِ الْقَبْرِ لِمَنْ كَانَ لَهُ أَهْلًا، وَسُؤَالِ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ فِي قَبْرِهِ عَنْ رَبِّهِ وَدِينِهِ وَنَبِيِّهِ، عَلَى مَا جَاءَتْ بِهِ الْأَحْبَابُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَعَنْ الصَّحَابَةِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.
وَالْقَبْرِ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، أَوْ حُفْرَةً مِنْ حُفْرِ النَّيِّرَانِ.

Ми віримо в покарання в могилі для тих, хто заслуговує на нього, і в те, що в могилі Мункар та Накір будуть питати людину про її Господа, про її релігію та її пророка, як про це сказано в хадісах від Посланця Аллага, мир йому та благословення Аллага, і в повідомленнях від сподвижників, хай буде задоволений ними Аллаг.

Могила – або один з лугів Раю, або одна з безодень Пекла.

وَتُؤْمِنُ بِالْبَعْثِ وَجَزَاءِ الْأَعْمَالِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَالْعَرْضِ وَالْحِسَابِ، وَقِرَاءَةِ
الْكِتَابِ، وَالثَّوَابِ وَالْعِقَابِ، وَالصِّرَاطِ وَالْمِيزَانَ
وَالْجَنَّةِ وَالنَّارِ مَخْلُوقَتَيْنِ، لَا تَفْتِيَانِ أَبَدًا وَلَا تَبِيدَانِ، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ
وَالنَّارَ قَبْلَ الْخَلْقِ، وَخَلَقَ لهُمَا أَهْلًا، فَمَنْ شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ فَضَلًّا مِنْهُ، وَمَنْ
شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى النَّارِ عَدْلًا مِنْهُ، وَكُلٌّ يَعْمَلُ لِمَا قَدِ فَرَعُ لَهُ، وَصَائِرٌ إِلَى مَا خُلِقَ
لَهُ.

Ми віримо у Воскресіння (після смерті), у відплату за наші дії в День Суду, в показування справ (*аль-‘ард*), в розрахунок за них (*аль-хисаб*), в читання книги діянь (*кіра‘ат аль-Кітаб*), у винагороду та покарання, в міст через Пекло (*ас-сират*), у ваги діянь (*мізан*). Рай та Пекло створені і ніколи не зникнуть і не пропадуть. Ми віримо, що Всевишній Аллаг створив Рай та Пекло до створення (творинь) і створив мешканців для них (тобто Рая та Пекла). Він введе до Раю зі Своєї Милості того, кого забажає; і введе в Пекло зі Своєї Справедливості того, кого забажає. Всі роблять те, чому вони повністю віддані (тобто те, що їм призначено), і йдуть до того, для чого вони створені.

وَالْحَيْرِ وَالشَّرِّ مُقَدَّرَانِ عَلَى الْعِبَادِ

Добро та зло передвизначені для людей.

وَالْإِسْطَاعَةُ الَّتِي يَجِبُ بِهَا الْفِعْلُ مِنْ نَحْوِ التَّوْفِيقِ الَّذِي لَا يَجُوزُ أَنْ يُوصَفَ
الْمَخْلُوقُ بِهِ، فَهِيَ مَعَ الْفِعْلِ، وَأَمَّا الْإِسْطَاعَةُ مِنْ جِهَةِ الصِّحَّةِ وَالْوُسْعِ
وَالتَّمَكُّنِ وَسَلَامَةِ الْأَلَاتِ فَهِيَ قَبْلَ الْفِعْلِ، وَهِيَ يَتَعَلَّقُ الْخُطَابُ، وَهُوَ كَمَا
قَالَ تَعَالَى ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ تَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: 682].
وَأَفْعَالُ الْعِبَادِ خُلِقَ لِلَّهِ، وَكَسَبُ مِنَ الْعِبَادِ

Здатність, за допомогою якої дія, в принципі, відбувається, подібна успіху, який дарований згори, який не може бути приписаний творінню, – вона (тобто ця здатність) невід’ємна від дії.

Одночасно здатність діяти з погляду наявності необхідного здоров’я, необхідних сили та засобів існує (в людині) до дії. І такий вид здатності пов’язаний з текстами. Наприклад, Всевишній Аллаг говорить: «**Аллаг не вимагає від людини понад можливості її**» (сура 2 «Аль-Бакара», аят 286).

Дії людей створені Аллагом (Святий Він та Великий), але здобуті людьми.

وَمَا يُكَلِّفُهُمُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا مَا يُطِيقُونَ، وَلَا يُطِيقُونَ إِلَّا مَا كَلَّفَهُمْ، وَهُوَ تَفْسِيرٌ: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». تَقُولُ: لَا حِيلَةَ لِأَحَدٍ، وَلَا حَرَكَةَ لِأَحَدٍ، وَلَا تَحْوَلَ لِأَحَدٍ عَنِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَّا بِمَعُونَةِ اللَّهِ، وَلَا قُوَّةَ لِأَحَدٍ عَلَى إِقَامَةِ طَاعَةِ اللَّهِ وَالتَّابَاتِ عَلَيْهَا إِلَّا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ.

Всевишній Аллаг покладає на людей лише те, що вони спроможні зробити, і люди здатні зробити лише те, що Аллаг поклав на них. Таке значення мають слова: «Немає сили та моці, окрім як у Аллага». Ми завважимо, що ніхто не може обійти, уникнути непокірності Аллагу і полишити її, якщо тільки не з Його допомогою. Ніхто не може підкоритися Аллагу (Святий Він та Великий) і лишатися непохитним у підкоренні, якщо Аллаг не зробить це можливим для нього.

وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَعِلْمِهِ وَقَضَائِهِ وَقَدَرِهِ، غَلَبَتْ مَشِيئَتُهُ الْمَشِيئَاتِ كُلَّهَا، وَغَلَبَتْ قَضَاؤُهُ الْحَيْلَ كُلَّهَا، يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ أَبَدًا، تَقَدَّسَ عَنِ كُلِّ سُوءٍ وَحَيْنٍ، وَتَرَهَّ عَنْ كُلِّ غَيْبٍ وَشَيْنٍ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: 32].

Все відбувається з Волі Всевишнього Аллага, згідно з Його Знанням, Передвизначенням та Рішенням. Його Воля вища від волі всіх творінь, і Його передвизначення сильніше за будь-які хитрощі. Він робить все, що забажає, і ніколи не буває несправедливим. Він чистий від усякого зла та несправедливості, Він досконалий і далекий від будь-якого недоліку та вади. **«Його не запитують про те, що Він робить, — запитують їх!»** (сура 21 «Аль-Анбія», аят 23).

وَفِي دُعَاءِ الْأَحْيَاءِ وَصَدَقَاتِهِمْ مَنَّعَةٌ لِلْأَمْوَاتِ .
 وَاللَّهُ تَعَالَى يَسْتَجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَيَقْضِي الْحَاجَاتِ .
 وَيَمْلِكُ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا يَمْلِكُهُ شَيْءٌ، وَلَا غِنَى عَنِ اللَّهِ تَعَالَى طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَمَنْ
 اسْتَعْنَى عَنِ اللَّهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ فَقَدْ كَفَرَ، وَصَارَ مِنْ أَهْلِ الْحَيْنِ .
 وَاللَّهُ يَعْضَبُ وَيَرْضَى، لَا كَأَحَدٍ مِنَ الْوَرَى .

Для померлих є користь в мольбі (*ду'а*) та милостині (*садака*) живих за них.

Всевишній Аллаг відповідає на мольбу людей та задовольняє їхні потреби.

Аллаг (Святий Він та Великий) має абсолютну владу над всім, і ніщо не має ніякої влади над Ним. Ніщо не може бути незалежним від Всевишнього Аллага навіть на мить. Той, хто вважає себе незалежним від Аллага, – навіть на одну мить, – впадає в невіру (*куфр*) і прирікає себе на загибель.

Аллаг гнівається та задовольняється, але не так, як творіння.

وُحِبُّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا تُفْرِطُ فِي حُبِّ أَحَدٍ مِنْهُمْ؛ وَلَا تَتَبَرَّأَ مِنْ
 أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَتُبْغِضْ مَنْ يَبْغِضُهُمْ، وَبَغِضِ الْخَيْرِ يَذْكُرُهُمْ، وَلَا تُذَكِّرُهُمْ إِلَّا بِالْخَيْرِ،
 وَحُبُّهُمْ دِينٌ وَإِيمَانٌ وَإِحْسَانٌ، وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَنِفَاقٌ وَطُغْيَانٌ .

Ми любимо сподвижників Посланця Аллага (мир йому та благословення Аллага), і не переходимо межу в любові до когось з них, і не зрікаємося нікого з них. Ми ненавидимо тих, хто ненавидить їх і згадує про них недобре. Ми говоримо про них (сподвижників) лише добре. Любов до них – це (прояв) релігії, віри та щирості (*іхсан*), водночас ненависть до них – це (прояв) невіри, лицемірства та беззаконності.

وَتَثْبُتُ الْخِلَافَةَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَوْلَا لِأَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ﷺ تَفْضِيلًا لَهُ وَتَقْدِيمًا عَلَى جَمِيعِ الْأُمَّةِ، ثُمَّ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ﷺ، ثُمَّ لِعُثْمَانَ ﷺ، ثُمَّ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ، وَهُمْ الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ وَالْأَيُّمَةُ الْمَهْدِيُّونَ.

Ми підтверджуємо, що після смерті Посланця Аллага (мир йому та благословення Аллага) намісництво (*хіяляфа*) спочатку було дано Абу Бакру ас-Сиддіку (хай буде задоволений ним Аллаг) на знак його значимості та переваги над всією уммою, потім – Умару ібн аль-Хаттабу, потім – Усману ібн ‘Аффану, потім – ‘Алі ібн Абу Талібу (хай буде задоволений ними всіма Аллаг). Всі вони – праведні халіфи (*аль-хуляфа’ ар-рашидун*) та керівники, що йшли прямим шляхом.

وَإِنَّ الْعَشْرَةَ الَّذِينَ سَمَّاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَبَشَّرَهُمْ بِالْجَنَّةِ، نَشَهُدُ لَهُمْ بِالْجَنَّةِ عَلَى مَا شَهِدَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَقَوْلُهُ الْحَقُّ، وَهُمْ: أَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ، وَعُثْمَانُ، وَعَلِيٌّ، وَطَلْحَةُ، وَالزُّبَيْرُ، وَسَعْدٌ، وَسَعِيدٌ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَهُوَ أَمِيرٌ هَذِهِ الْأُمَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ.

Ми свідчимо, що ті десять сподвижників, яких назвав Посланець Аллага (мир йому та благословення Аллага) і яких він обрадував Раєм, будуть в Раю, бо Посланець Аллага (мир йому та благословення Аллага), чиї слова істинні, свідчив про це. Ось ці десять сподвижників: Абу Бакр, ‘Умар, ‘Усман, ‘Алі, Тальха, Зубайр, Са‘д, Са‘ід, ‘Абд ар-Рах-

ман ібн 'Ауф та Абу 'Убайда ібн аль-Джаррах – Довірений цієї умми – хай буде задоволений ними всіма Аллаг.

وَمَنْ أَحْسَنَ الْقَوْلَ فِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَزْوَاجِهِ الطَّاهِرَاتِ مِنْ كُلِّ دَنْسٍ، وَدُرِّيَّاتِهِ الْمُقَدَّسِينَ مِنْ كُلِّ رَجْسٍ؛ فَقَدْ بَرِيَ مِنَ النِّفَاقِ.

Будь-хто, хто говорить добре про сподвижників Посланця Аллага (мир йому та благословення Аллага), про його дружин та нащадків, які чисті від будь-якого бруду, – вільний від звинувачень у лицемірстві.

وَعُلَمَاءُ السَّلَفِ مِنَ السَّابِقِينَ، وَمَنْ بَعَدَهُمْ مِنَ التَّابِعِينَ – أَهْلُ الْخَيْرِ وَالْإِثْرِ، وَأَهْلُ الْفَقْهِ وَالنَّظْرِ –، لَا يُذَكَّرُونَ إِلَّا بِالْجَمِيلِ، وَمَنْ ذَكَرَهُمْ بِسُوءٍ فَهُوَ عَلَى غَيْرِ السَّبِيلِ.

Вчені перших поколінь та ті, хто пішов за ними, – це ті, кому належить добро та спадщина, ті, хто має глибоке розуміння та раціональне мислення, – про них треба відгукуватися лише найкращим чином. Той, хто відгукнеться про них погано, не на (правильному) шляху.

وَلَا تُفْضَلُ أَحَدًا مِنَ الْأَوْلِيَاءِ عَلَى أَحَدٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَتَقُولُ: نَبِيٌّ وَاحِدٌ أَفْضَلُ مِنْ جَمِيعِ الْأَوْلِيَاءِ. وَتُؤْمِنُ بِمَا جَاءَ مِنْ كَرَامَاتِهِمْ، وَصَحَّ عَنِ النَّفَّاتِ مِنْ رَوَايَاتِهِمْ.

Ми не надаємо перевагу нікому з наближених рабів Аллага (*аулія*) перед пророками, мир їм усім. Навпаки, ми кажемо, що будь-хто з числа пророків кращий за всіх наближених рабів Аллага (*аулія*), разом узятих.

Ми віримо в знаки щедрості Аллага (*карама*), знання про які дійшли до нас через достовірний ланцюг передавачів.

وَتُؤْمِنُ بِأَشْرَاطِ السَّاعَةِ: مِنْ حُرُوجِ الدَّجَالِ، وَتُرْوَى عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

السَّمَاءِ، وَتُؤْمِنُ بِطُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَخُرُوجِ دَابَّةِ الْأَرْضِ مِنْ مَوْضِعِهَا.

Ми віримо в ознаки Кінця світу, як-от: поява Даджалья та сходження 'Тси ібн Мар'ям (мир йому), і віримо у схід сонця із заходу, і в появу звіра з землі.

وَلَا نُصَدِّقُ كَاهِنًا وَلَا عَرَّافًا، وَلَا مَنْ يَدَّعِي شَيْئًا يُخَالِفُ الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ
وَإِجْمَاعَ الْأُمَّةِ.
وَتَرَى الْجَمَاعَةَ حَقًّا وَصَوَابًا، وَالْفُرْقَةَ زَيْغًا وَعَدَابًا.

Ми не приймаємо за істину те, що кажуть віщунки та гадалки, не приймаємо заяви тих, хто говорить щось, що суперечить Корану, Сунні та одностайності вчених (*іджма'*).

Ми вважаємо, що (шлях) Громади – це істинний та правильний шлях, і що (шлях) розділення – це омана та покарання.

وَدِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ وَاحِدٌ، وَهُوَ دِينُ الْإِسْلَامِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿إِنَّ
الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ [آل عمران: 91]، وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَرَضِيتُ لَكُمْ
الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3].

Є лише одна релігія Аллага на небесах і на землі, і ця релігія – Іслам. Всевишній Аллаг говорить: **«Воістину, релігія перед Аллагом — Іслам!»** (сура 3 «Аль-‘Імран», аят 19). І також Всевишній Аллаг говорить: **«Сьогодні Я (...) схвалив Іслам як вашу релігію»** (сура 5 «Аль-Ма'іда», аят 3).

وَهُوَ بَيْنَ الْعُلُوِّ وَالنَّقْصِيرِ، وَبَيْنَ التَّشْبِيهِ وَالتَّعْطِيلِ، وَبَيْنَ الْجَبْرِ وَالْقَدْرِ، وَبَيْنَ
الْأَمْنِ وَالْيَأْسِ.

Ця релігія (Іслам) перебуває між надмірністю та недбалістю; між уподібненням атрибутів Аллага (Святий Він та Великий) чомусь або комусь (*ташбіх*) та запереченням

атрибутів Аллага (*та'тіль*); між переконанням, що Аллаг змушує нас до чогось (*джабр*), і (запереченням) передвизначення Аллага; між відчуттям цілковитої безпеки перед покаранням Аллага та відчаєм в Милості Аллага (Святий Він та Великий).

فَهَذَا دِينُنَا وَعَتِّقَانَا ظَاهِرًا وَبَاطِنًا، وَنُحْنُ بُرَاءٌ إِلَى اللَّهِ مِنْ كُلِّ مَنْ خَالَفَ
الَّذِي ذَكَرْنَاهُ وَبَيَّنَّاهُ.

Така наша релігія та наші переконання – внутрішні та зовнішні. І перед Аллагом ми відрікаємося від кожного, хто йде проти того, що ми згадали та розтлумачили.

وَنَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُبَيِّنَنَا عَلَى الْإِيمَانِ، وَيُخْتِمَ لَنَا بِهِ، وَيُعْصِمَنَا مِنَ الْأَهْوَاءِ
الْمُخْتَلِفَةِ، وَالْأَرَءِ الْمُتَفَرِّقَةِ، وَالْمَذَاهِبِ الرَّدِّيَّةِ، مِثْلَ الْمُشَبَّهَةِ وَالْمُعْتَرِزَةِ
وَالْجُهِمِيَّةِ وَالْجُبْرِيَّةِ وَالْقَدَرِيَّةِ وَغَيْرِهِمْ، مِنَ الَّذِينَ خَالَفُوا السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَخَالَفُوا
الصَّلَاةَ، وَنُحْنُ مِنْهُمْ بُرَاءٌ، وَهُمْ عِنْدَنَا ضَلَالٌ وَأَرْدِيَاءٌ وَبِاللَّهِ الْعِصْمَةَ وَالتَّوْفِيقَ.

Ми молимо Всевишнього Аллага зміцнити нас в нашій вірі і завершити нею наше життя.

Ми молимо Аллага захистити нас від різних пристрастей, розрізнених думок та скверних груп, таких як *муша-*

*ббіха*², *му'тазіля*³, *джахмія*⁴, *джабарія*⁵, *кадарія*⁶ та інших, які відхилилися від Сунни та Громади мусульман і помилися.

Ми не маємо нічого спільного з ними, і, на нашу думку, вони в заблуду та порочності. І всякий захист (від помилок) і шлях до успіху – від Аллага!

² *Мушаббіха* – секта, яка уподібнює Аллага творінням, порівнюючи атрибути Всевишнього Аллага з атрибутами творінь, у такий спосіб приписуючи Аллагу органи та частини тіла.

³ *Му'тазіліти* – секта, яка сповідує створену природу Корану, яка заперечує бачення Аллага в Раю і яка стверджує, що людина сама творить свої дії, а також, що Аллаг Своєю сутністю перебуває всюди.

⁴ *Джахміти* – це секта, яка заперечувала атрибути Аллага, стверджувала, що у людини немає ніякої форми вибору в своїх діях, стверджувала, що Коран створений, а також, що Аллаг Своєю сутністю перебуває всюди.

⁵ *Джабаріти* – секта, яка повністю заперечує свободу вибору людини, порівнюючи дії людини з шелестом листя від вітру.

⁶ *Кадаріти* – це секта, яка заперечує передвизначення і стверджує, що людина сама творить свої діяння.

Абу Джа'фар ат-Тахаві

АЛЬ-‘АКИДА АТ-ТАХАВІЙЯ

РОЗ'ЯСНЕННЯ ВІРОПЕРЕКОНАННЯ
ПОСЛІДОВНИКІВ СУННИ ТА ГРОМАДИ

Переклад на українську
Маяцька К. В.

Шаріатський редактор
Рустемов А. І.

Літературний редактор, коректор
Рустамова О. В.

Дизайн, верстка
Носірі В.